

**Klagenemnda
for offentlige anskaffelser**

Klager deltok i en åpen anbudskonkurranse for anskaffelse av vaskeritjenester. Klagenemnda fant at kravet til at leverandørens energiforbruk måtte dokumenteres med Svanelisens eller annen dokumentasjon verifisert av akkreditert tredjepart, var i strid med forskriftens § 17-3 (8). Klagers øvrige anførsler førte ikke frem.

Klagenemndas avgjørelse 22. september i sak 2008/119

Klager: Helgeland Industrier AS

Innklaget: Rana kommune

Klagenemndas medlemmer: Kai Krüger, Siri Teigum og Andreas Wahl.

Saken gjelder: Klarhetskravet ved utforming av tildelingskriterier. Kravet om tildelingskriteriers tilknytning til kontraktens gjenstand. Dokumentasjonskrav. Tildelingsevaluering.

Bakgrunn:

- (1) Rana kommune (heretter kalt innklagede) kunngjorde 28. februar 2008 en åpen anbudskonkurranse for anskaffelse av vaskeritjenester.
- (2) Fra konkurransegrunnlaget hitsettes følgende om tildelingskriterier:

*Tildeling av kontrakt vil bli basert på en samlet vurdering av det **økonomisk mest fordelaktige tilbud** for Rana kommune. Tildeling vil skje på bakgrunn av utfylt Tilbudsbesvarelse (excelskjema) etter følgende kriterier:*

- Service 25 %
- Miljø 10 %
- Pris 65 %

[...]

3.2 MILJØ, Vektet 10 %

Energi og vannforbruk

Det vil telle positivt at energiforbruket i utførelsen av dette oppdraget oppfyller Svanemerkets energikrav i kriteriene for vaskeritjenester, se;

<http://www.svanen.nu/Default.aspx?tabName=CriteriaDetail&pgr=75&menuItemID=7003> Kriteriedokument pkt 4.1.1.

Dokumentasjonskrav: Svanelisens eller annen dokumentasjon verifisert av akkreditert 3. part dvs. organer akkreditert etter standarden i EN 45000-serien eller tilsvarende standarder.

Det vil telle positivt at vaskeritjenesten tilfredsstiller følgende av kriteriene i Svanemerkets krav til vaskeritjenester, se ovenstående link: Energi pkt 4.1.2, brensel, og 4.1.3 elektrisitet, samt vannforbruk pkt. 4.2.

Dokumentasjonskrav: Redegjørelse fra energileverandøren, samt statistikk over årlig vannforbruk og årlig mengde tøy i de ulike tøykategoriene eller Svanelisens eller annen dokumentasjon verifisert av akkreditert 3. part dvs. organer akkreditert etter standarden i EN 45000-serien eller tilsvarende standarder.”

- (3) Linken i konkurransegrunnlaget viste til en svensk internettside som gjaldt Svanemerking av vaskerier. Fra denne siden ble det vist til kriteriedokumentet for slik merking, og fra dokumentet hitsettes følgende:

”4. Kriterier för miljömärkning

4.1. Energikrav

4.1.1 Krav på energiförbrukning

Tvätt av olika tvätttextilgrupper förbrukar olika mängd energi. Varje enskild tvätttextilgrupp tilldelas ett faktorvärde för el respektive bränsle kWh/kg tvätt (tabell 2). Med dessa faktorer beräknas ett referensvärde för elenergi, R_{Vel} och ett referensvärde för energi från bränslen, $R_{vbränsle}$

Krav:

Den totala energiförbrukningen, kWh/kg tvätt, får inte överskrida det beräknade energigränsvärdet kWh/tvätt.

[...]

Dokumentationskrav:

- Uppgifter om total energiförbrukning separat för el och bränsle. Kopior av respektive fakturor ska vara tillgängliga vid ett kontrollbesök.
- Uppgifter om årliga mängder tvätt i varje tvätttextilgrupp. Om tvätteriet tvättar mindre mängd konsumenttvätt från privat personer räknas denna med i den tvätttextilgrupp som den liknar mest.
- Beräkning i enlighet med exempel 1 eller 2 i bilaga 1 eller på motsvarande sätt dokumenterade uppgifter.
- Uppgifter om elförbrukning till ventilation. Den ska mätas 4 gånger per år och utföras under en hel vecka. Mätningar ska vara representativa d.v.s. de ska vara jämt fördelade över olika produktionsformer och årstider.
- Resultat av energimätningar vars energi har använt till intern hantering av avloppsvatten och uppvärmning av lokaler.

4.1.2 Krav på bränsle

Bränslets svövelinnehåll får vara maximalt 0,1 % svavel.

Dokumentationskrav:

Bränslets svavelinnehåll kan framgå från fakturakopior eller från redogörelse av bränsleleverantör.

4.1.3 Krav på el

Om tvätteriet använder el för sin ångproduktion, ska det dokumenteras att 90 % av denna el inte är producerad på från fossila bränslen eller kärnkraft.

Dokumentationskrav:

- Redovisning av förbrukning av el till ångproduktion. Förbrukningen ska redovisas från en separat elmätning i verksamheten.
- Om verksamheten inte har separata elmätare redovisas förbrukningen på så sätt att mätningarna utförs genom att den totala driftförbrukning registreras dels under en period när det används el till ångproduktion dels under en period när det används bränsle till ångproduktion. Perioderna ska representera samma driftsituation. De ska vara lika långvariga och förekomma på samma årstid. Perioderna ska inte vara kortare än 24 timmar.
- För dokumentation av eltyp kan användas nationella genomsnittliga värden eller deklaration/produktspecifikation från el-leverantör.

4.2. Vattenförbrukning

Tvätt av olika tvätttextilgrupper förbrukar vatten i olika mängder. För varje enskild tvätttextilgrupp sätts en faktor för vatten (FVvatten, tabell 3). Med hjälp av respektive faktor beräknas krav på den totala vattenförbrukningen för varje enskilt tvätteri enligt formel (c).

Krav:

Den totala förbrukningen av rent vatten räknat som l/kg tvätt för ej överskrida det beräknade gränsvärdet för vattenkonsumtion l/kg tvätt.

Tabell 3: Vattenförbrukning för olika tvätttextilgrupper

Tvätttextilgrupp	Faktor (FVvatten) för vattenförbrukning l/kg tvätt
Arbetskläder	23
Hotelltvätt	12
Restaurangtvätt	20
Vårdtvätt	18
Mattor, moppar	9
Handduksrullar	18
Industritorkdukar	22

Gränsvärdet för vatten räknas för varje tvätttextilgrupp i. Summan av dessa ger gränsvärdet för vatten GVvatten.

Formel [c] $GV_{\text{vatten}} = \sum EU_{\text{ATM},i} * (FV_{\text{vatten}})_i$

Kravet: $AV_{vatten} < Gv_{vatten}$

Där,

FV_{vatten} = Faktor för vatten l/kg tvätt för tvätttextilgrupp i, tabell 3

$ATMi$ = Andel av tvättmängd av en tvätttextilgrupp i, som erhålls när den årliga tvättmängden av textilgruppen i divideras med den totala mängden tvätt

GV_{vatten} = Gränsvärdet för vattenförbrukning l/kg tvätt för tvätteriet

AV_{vatten} = Använd rent vatten i l/kg tvätt för tvätteriet

Dokumentationskrav:

- Redovisning av den totala vattenförbrukningen. Kopior av fakturor ska vara tillgängliga vid ett kontrollbesök.

- Uppgifter om årliga mängder tvätt i varje tvätttextilgrupp. Om tvätteriet tvättar mindre mängd konsumenttvätt från privat personer räknas denna med i den tvätttextilgrupp som den liknar mest.

- Beräkning i enlighet med exempel i bilaga 2 eller på motsvarande sätt dokumenterade uppgifter.”

- (4) Innen tilbudsfristens utløp 1. april 2008 mottok innklagede tre tilbud, deriblant fra Helgeland Industrier AS (heretter kalt klager), og Rana Vask og Renseri AS.
- (5) I brev av 19. mai 2008 ble klager tildelt kontrakten, og fra brevet hitsettes vektingsprotokollen:

			Kvikk	HIA	Rana Vask & Renseri
1.	<i>Pris</i>	<i>65</i>	58	65	60
2.	<i>Service</i>	<i>25</i>	24	25	23
3.	<i>Miljø</i>	<i>10</i>	10	10	10
	<i>I alt</i>	100	92	100	93
	Argumenter				
Ad. 1			<i>1 767 464</i>	<i>1 586 564</i>	<i>1 715 731</i>
Ad. 2			<i>Tilfredsstiller krav. Er trukket 1 poeng på punktet bestilling innen faste klokkeslett.</i>	<i>Tilfredsstiller krav.</i>	<i>Er trukket 1 poeng på hvert av punktene. Avviksrutiner og Statistikk.</i>
Ad. 3			<i>Tilfredsstiller krav.</i>	<i>Tilfredsstiller krav.</i>	<i>Tilfredsstiller krav.”</i>

- (6) Rana Vask og Renseri AS klaget på tildelingsbeslutningen i brev av 3. juni 2008.

- (7) I brev av 23. juni meddelte innklagede at klagen var tatt til følge. Etter en ny vekting ble Rana Vask og Renseri AS (heretter kalt valgte leverandør) tildelt kontrakten. Fra brevet hitsettes:

"Vurderingen av kriteriet Miljø i konkurransegrunnlagets punkt 3.2 er å forstå slik at dokumentasjon i form av Miljølisens eller 3. partsverifiserbar dokumentasjon må foreligge. Det er ikke nok at leverandøren selv oppgir å tilfredsstille miljøkrav, eller å legge ved dokumentasjon fra utstyrsleverandører, eller å oppgi at leverandøren vil erverve lisenser i tråd med dokumentasjonskravet i løpet av 2009.

Miljøkravene som er benyttet i Anbudskonkurransen er i sin helhet hentet fra 'Forslag til kriterier for vaskeritjenester' utarbeidet av 'Panel for miljøbevisste innkjøp med GRIP som sekretariat' satt av Regjeringen.

Ny vekting gir en ny vinner av konkurransen. Kontrakt vil derfor bli inngått med Rana Vask & Renseri AS.

Vektings-skjema

			Kvikk	HIA	Rana Vask & Renseri
1.	<i>Pris</i>	<i>65</i>	58	65	60
2.	<i>Service</i>	<i>25</i>	24	25	25
3.	<i>Miljø</i>	<i>10</i>	0	0	10
	<i>I alt</i>	100	82	90	95
	Argumenter				
Ad. 1			<i>1 767 464</i>	<i>1 586 564</i>	<i>1 715 731</i>
Ad. 2			<i>Tilfredsstiller krav. Er trukket 1 poeng på punktet bestilling innen faste klokkeslett.</i>	<i>Tilfredsstiller krav.</i>	
Ad. 3			<i>Tilfredsstiller ikke krav.</i>	<i>Tilfredsstiller ikke krav.</i>	<i>Tilfredsstiller krav."</i>

- (8) Klager påklaget den nye tildelingsbeslutningen i brev av 24. juni 2008.
- (9) I brev av 27. juni 2008 ble klager meddelt at klagen ikke ble tatt til følge.
- (10) Saken ble brakt inn for klagenemnda i brev av 2. juli 2008. Kontrakt med valgte leverandør avventes inntil klagenemndas avgjørelse foreligger.

- (11) Under saksbehandlingen tok klagenemndas sekretariat kontakt med Norsk Akkreditering, for å få opplysninger om hva det innebærer at opplysninger må være verifisert av en akkreditert tredjepart.

- (12) På hjemmesidene til Norsk Akkreditering fremgår følgende:

"Norsk Akkreditering er det eneste organ i Norge som utfører teknisk akkreditering. Det er en upartisk og uavhengig organisasjon, etablert som forvaltningsorgan under Nærings- og handelsdepartementet."

- (13) I e-post av 12. september 2008 fra Nils Birkeland i Norsk Akkreditering, ble det blant annet opplyst følgende:

"Sett fra vårt ståsted er det slik at vi akkrediterer sertifiseringsorganer etter en standard som i dag heter ISO 17021. Dette er en standard som stiller krav til sertifiseringsorganer som sertifiserer ulike styringssystemer, blant annet miljøstyringssystemer etter ISO 14001."

- (14) I en e-post av 16. september 2008, opplyste Nils Birkeland i Norsk Akkreditering videre:

"Dersom jeg forsto deg riktig ønsker du å vite hva som ligger i et krav om å være sertifisert etter ISO 14001 av ett tredjepart sertifiseringsorgan som er akkreditert for dette."

Dette innebærer at organisasjonen som søker sertifikat etter ISO 14001 skal gjennom et sertifiseringsorgan få verifisert at miljøstyringssystemet tilfredsstiller alle krav i ISO 14001. Sertifiseringsorganet som gir sertifikatet skal være akkreditert av et akkrediteringsorgan som har verifisert at sertifiseringsorganet møter alle krav i ISO 17021."

- (15) I e-post av samme dato, stilte klagenemndas sekretariat følgende spørsmål til Nils Birkeland:

"Dersom det blir kravd at opplysningar som gjeld ytre miljøtilhøve er verifisert av ein akkreditert tredjepart, tyder dette i praksis at leverandøren må vere sertifisert etter ISO 14001? Eller finst det andre moglegheiter til å få verifisert opplysningar som gjeld ytre miljøtilhøve av ein akkreditert tredjepart?"

- (16) I e-post av samme dato, ble dette besvart slik av Nils Birkeland:

"Et akkreditert sertifikat krever alltid at det skal være basert på et såkalt normativt dokument, i dette tilfellet ISO 14001. Det er ikke mulig å få et akkreditert sertifikat basert på at noen forhold er verifisert."

Anførsler:

Klagers anførsler:

- (17) Konkurranses grunnlagets punkt 3.2 viser til de svenske kriteriesettene for svanemerkeordningen. Disse er ikke identiske med Miljøpanelets anbefalte kriterier for

vaskeritjenester, slik innklagede synes å ha lagt til grunn. Innklagede har dermed lagt til grunn feil utgangspunkt ved vurderingen av tilbudenes egenskaper.

- (18) Under tildelingskriteriet ”miljø”, mangler underkriteriene i kriteriedokumentets punkt 4.1.1, 4.1.2 og 4.2, den nødvendige tilknytning til kontraktens gjenstand. Dette fordi underkriteriene retter seg mot vaskeriets generelle forbruk av type og mengde energi i drift og produksjon i leverandørens egen virksomhet. Dette må anses å ligge utenfor det som på relevant måte preger eller karakteriserer den konkrete ytelsen som oppdragsgiver skal motta fra leverandøren. Det vises i denne forbindelse til NHDs Veileder for anskaffelsesregelverket og miljø på side 28, hvor departementet uttaler følgende om EF-domstolens avgjørelse i sak C-448/01 Wienstrom:

”Til slutt gjentok domstolen at kriteriet må være knyttet til kontraktens gjenstand. Dette innebærer at hvorvidt leverandøren omsatte mer ”grønn energi” enn det rammeavtalen baserte seg på (22,5 GWh), ikke kan være avgjørende dokumentasjon på at leveringen var ”grønn”.”

- (19) Innklagede bryter kravet til forutberegnelighet ved henvisningen til kriteriedokumentets punkt 4.2, da det under dette punktet er flere kriterier og dokumentasjonsmåter som ikke kan vektlegges ved tildelingen. Ved eksterne henvisninger til underkriterier, må potensielle leverandører ha en rimelig mulighet til å forstå hva som er relevante momenter. Dette har også en rettslig side mot kravet til at tildelingskriterier ikke skal gi oppdragsgiver et ubetinget fritt valg (skjønn).
- (20) Dokumentasjonskravet knyttet til oppfyllelsen av underkriteriet i punkt 4.1.1, er i strid med prinsippene om likebehandling og forholdsmessighet. Dette fordi den eneste dokumentasjonen som godtas er enten Svanelisens eller annen dokumentasjon verifisert av akkreditert tredjepart. Når oppdragsgiver i konkurransegrunnlaget avskjærer bruk av annen dokumentasjon, er dette en feil som kan ha fått betydning for potensielle leverandørers deltagelse i konkurransen. Videre er det en omfattende tidsprosess å oppnå Svanlisens eller å få verifisert de miljømessige aspektene av tilbudet av en akkreditert tredjepart. At klager som har et helt nytt vaskeri med ny produksjonsteknologi som gir lav miljøslitasje, på grunn av et uproporsjonalt strengt dokumentasjonskrav, ikke kan få uttelling for disse miljøfordelene, viser også en praktisk meningsløs side ved dokumentasjonskravet.
- (21) Til sist anføres det at evalueringen av tildelingskriteriet ”miljø” er i strid med kravet til likebehandling. Det følger av praksis fra klagenemnda at tildelingskriteriene er konkurranseelementer, og at tilbudene skal rangeres ut fra i hvilken grad det enkelte tilbud oppfyller tildelingskriteriene, jf blant andre klagenemndas avgjørelser 2007/157 og 2004/77. I stedet for å foreta en slik faktisk sammenligning av tilbudene, har innklagede foretatt en ”oppfylt/ikke-oppfylt” vurdering av miljøkriteriet. Tilbydere som hadde den aksepterte dokumentasjon fikk dermed full score, og tilbyderne som ikke hadde Svanelisens eller akkreditert tredjepart verifisert dokumentasjon fikk 0 poeng.

Innklagedes anførsler

- (22) I anbudskonkurransen har innklagede benyttet miljøkrav fra ”Forslag til kriterier for vaskeritjenester”, utarbeidet av Panel for miljøbevisste innkjøp. Versjonen som er benyttet er den som forelå når konkurransegrunnlaget ble utarbeidet før jul 2007. Ved bruk av Miljøpanelets krav må en offentlig oppdragsgiver innrømmes å være i god tro

med hensyn til at prinsippene om forutsigbarhet, gjennomsiktighet og likebehandling er tilstrekkelig ivaretatt.

- (23) Linken i konkurransegrunnlaget er den adressen en kommer til om en følger instruksene i Miljøpanelets dokument. Dette ble gjort for at leverandørene lettere skulle finne kravene i arbeidet med tilbudsbesvarelsen.
- (24) Klager har ikke lagt ved noen dokumentasjon i tråd med kriteriene i konkurransegrunnlaget, eller annen dokumentasjon av tilsvarende miljøledelsestiltak. Konkurransegrunnlaget åpner ikke for at man kan utvise skjønn, og likestille en kontraktsfestet intensjon om miljøsertifisering/3. gradsverifisering iht panelets krav, med dokumenterte lisenser. Uten noen form for dokumentasjon/3.partsverifisering kunne klager ikke tildeles poeng i vektingen av miljøkriteriet.
- (25) Innklagede har heller ikke mottatt klage fra klager på konkurransegrunnlaget før han tapte konkurransen. Innklagede har i anskaffelsesprosessen ivaretatt kravene både til forutberegnelighet og likebehandling.

Klagenemndas vurdering:

- (26) Klager har deltatt i konkurransen og har saklig klageinteresse, jf forskrift om Klagenemnd for offentlige anskaffelser § 6. Klagen er rettidig. Anskaffelsen følger etter sin opplyste verdi forskrift om offentlige anskaffelser av 7. april 2006 nr 402 del I og III, jf forskriftens §§ 2-1 og 2-2.

Konkurransegrunnlagets henvisning til punkt 4.2 i Svanemerkets krav til vaskeritjenester

- (27) Klager anfører at innklagedes henvisning til svanemerkekriterienes punkt 4.2 er i strid med kravet til forutberegnelighet, da det her, etter klagers mening, fremgår flere kriterier og dokumentasjonsmåter som det ikke kan legges vekt på ved tildelingen. Dette må etter klagers oppfatning i tillegg anses i strid med forbudet mot å utforme tildelingskriterier så vagt at de gir oppdragsgiver et ubetinget fritt skjønn.
- (28) Av kravet til forutberegnelighet i lovens § 5 følger det at tildelingskriteriene skal være tilstrekkelig klart utformet, jf klagenemndas saker 2003/211 og 2005/104. I dette ligger det at tildelingskriteriene skal være formulert slik at det er mulig for alle rimelig opplyste og normalt påpasselige leverandører å tolke tildelingskriteriene på samme måte, jf EF-domstolens dom C-19/00 (SIAC Construction) og klagenemndas sak 2003/119.
- (29) Etter klagenemndas oppfatning må konkurransegrunnlagets henvisning naturlig forstås slik at det her kun blir vist til selve kriteriet i punkt 4.2, og ikke til det tilhørende dokumentasjonskravet. Kriteriet i punkt 4.2 inneholder kun ett krav. Dette gjelder vannforbruk per kilo vask, samt at det i tillegg er angitt en formel som skal brukes ved beregningen av dette forbruket. Klagenemnda kan ikke se at dette skulle gjøre det uklart hva som skal være relevant ved vurderingen av kriteriet, og kan heller ikke se at kriteriet gir innklagede noe ubetinget fritt skjønn ved evalueringen. Klager kan således ikke høres med denne anførselen.

Tilknytning til kontraktens gjenstand

- (30) Klager anfører at kravene som er fastsatt i kriteriedokumentets punkt 4.1.1, 4.1.2 og 4.2 mangler den nødvendige tilknytning til kontraktens gjenstand, fordi de retter seg mot leverandørenes generelle energiforbruk, og ikke kun forbruket ved utførelsen av den vaskeritjeneste som innklagde har etterspurt.
- (31) Til dette vil klagenemnda bemerke at når en tildeling skal skje på grunnlag av det økonomisk mest fordelaktige tilbudet, følger det av forskriftens § 22-2 (2) at tildelingskriteriene må ha *"tilknytning til kontraktsgjenstanden"*. Dette innebærer at kriteriene må ha betydning for tilbudets økonomiske verdi for oppdragsgiver.
- (32) I EF-domstolens dom C-513/99 Concordia Bus slo EF-domstolen fast at ved tildeling av kontrakt på grunnlag av det økonomisk mest fordelaktige tilbudet, kan oppdragsgiver ta hensyn til miljøkriterier, såfremt de har tilknytning til kontraktens gjenstand. I denne saken var bussenes støynivå og utslipp av nitrogenoksider brukt som tildelingskriterier ved kjøp av lokal busstransport i Helsingfors by, og EF-domstolen la til grunn at disse kriteriene hadde tilknytning til kontraktsgjenstanden.
- (33) I EF-domstolens dom C-448/01 Wienstrom, som gjaldt anskaffelse av elektrisitet, ble resultatet det motsatte. I konkurransegrunnlaget var oppdragsgivers forventede elektrisitetsbehov per år oppgitt til å være 22,5 gigawattimer. I tilknytning til tildelingskriteriet *"energi fra vedvarende energikilder"*, var det imidlertid angitt at tilbyders elektrisitetsmengde fra vedvarende energikilder som oversteg innklagedes forventede behov ville bli vektlagt positivt. Domstolen la til grunn at et tildelingskriterium som utelukkende tok hensyn til mengden av elektrisitet fra vedvarende energikilder utover oppdragsgivers forventede behov, ikke hadde den nødvendige tilknytning til kontraktens gjenstand, jf dommens premiss 68.
- (34) Etter klagenemndas oppfatning må konkurransegrunnlagets punkt 3.2 forstås slik at det kun er tilbydernes forbruk av vann og energi, samt innholdet av svovel i det brensel som brukes, i tilknytning til utførelse av vaskerioppdraget for oppdragsgiver, som vil bli vurdert iht tildelingskriteriet miljø. Dette fremgår etter nemndas oppfatning av følgende uttalelser i grunnlagets punkt 3.2; *"energiforbruket i utførelsen av dette oppdraget"* og forbruket ved *"vaskeritjenesten"*. Dette innebærer at de krav som er stilt utelukkende refererer seg til oppdragsgivers anskaffelse, og ikke til leverandørenes generelle forbruk. De forhold som vil bli vurdert, vann- og energiforbruk, samt svovelinnholdet i det brensel som brukes til utførelse av oppdraget for innklagde, må videre anses klart relevant ved utførelsen av en vaskeritjeneste. Basert på dette finner klagenemnda at tildelingskriteriet tilfredsstiller kravet til nødvendig tilknytning til kontraktsgjenstanden, og klagers anførsel på dette punkt kan dermed ikke føre frem.

Dokumentasjonskrav

- (35) Klager anfører videre at det ikke er tillatt å begrense dokumentasjonsmåten for punkt 4.1.1 under tildelingskriteriet *"miljø"* til Svanelisens eller akkreditert tredjepart verifisert dokumentasjon, jf konkurransegrunnlagets punkt 3.2.
- (36) I Norge er det Norsk Akkreditering som står for teknisk akkreditering. Klagenemnda har forstått de nærmere opplysningene fra Norsk Akkreditering slik at dersom et foretak ønsker å få verifisert opplysninger av en akkreditert tredjemann, må dette skje gjennom

en sertifisering i henhold til en bestemt standard på området. For ytre miljøforhold er den aktuelle standard ISO 14001. Dokumentasjonskravet som er fastsatt i tilknytning til kriteriedokumentets punkt 4.1.1, innebærer dermed i realiteten et krav om at leverandøren enten har Svanelisens eller er sertifisert i henhold til ISO 14001. Dette innebærer videre at forskriftens bestemmelser om hvilken dokumentasjon som kan kreves for å godtgjøre at de fastsatte krav er oppfylt, blir relevant.

- (37) For miljøkrav er dette regulert i forskriftens § 17-3 (8). Her fremgår det at selv om oppdragsgiver kan indikere at varer og tjenester med miljømerke vil antas å være i samsvar med de tekniske spesifikasjonene i konkurransegrunnlaget, så må han også godta "*annen egnet dokumentasjon*". Hva som kan være annen egnet dokumentasjon er det gitt to forskjellige eksempler på. Dette kan for eksempel være tekniske data fra produsenten eller en prøvingsrapport fra et anerkjent organ, jf tilsvarende eksempler i siste setning i bestemmelsens femte og sjette ledd.
- (38) Dette innebærer at innklagede i vår sak ikke hadde anledning til å kreve at underkriteriet 4.1.1 i tilknytning til tildelingskriteriet miljø utelukkende kunne dokumenteres med Svanelisens eller ISO 14001 sertifikat. Innklagede skulle også godtatt annen egnet dokumentasjon som kunne si noe om hvor god leverandørens tjeneste var i forhold til de fastsatte kriteriene. I samme retning trekker det faktum at det ikke gjelder noe myndighetsfastsatt krav om Svanelisens eller ISO 14001 sertifikat for å drive en lovlig vaskeritjeneste. En annen konsekvens av dokumentasjonskravet var at nyetablerte foretak med ny og miljøvennlig produksjonsteknologi ikke ville få uttelling for dette dersom de ikke også hadde Svanelisens eller ISO 14001 sertifikat. Dette kan ha gjort at potensielle leverandører unnlot å delta i konkurransen.
- (39) Innklagede har etter dette brutt forskriftens § 17-3 (8) ved at det kun ble godtatt Svanelisens eller ISO 14001 sertifikat som dokumentasjon i tilknytning til punkt 4.1.1 under tildelingskriteriet "*miljø*".
- (40) Etter klagenemndas syn kan denne feilen bare avhjelpes ved at anbudskonkurransen avlyses, og det foreligger derfor ikke grunnlag for å gå inn på klagers øvrige anførsler. Klagenemnda vil likevel bemerke at det kan se ut som om innklagede i tilbudsevalueringen vurderte tildelingskriteriet "*miljø*" som et minstekrav. Det vil si at innklagede foretok en vurdering av om de fastsatte kriterier var oppfylt eller ikke oppfylt. Å evaluere et tildelingskriterium på denne måten er i strid med kravet til forutberegnelighet i lovens § 5. Dette fordi et tildelingskriterium er et konkurranseelement, som skal skjønnsmessig evalueres og graderes, og ikke bare vurderes som et minstekrav, jf klagenemndas sak 2005/153 premiss 29 med videre henvisninger til klagenemndas praksis.

Konklusjon:

Klager har brutt forskriftens § 17-3 (8) ved å kun godta Svanelisens eller annen dokumentasjon verifisert av akkreditert tredjepart som dokumentasjon i tilknytning til punkt 4.1.1 under tildelingskriteriet "*miljø*".

Klagers øvrige anførsler førte ikke frem.

For klagenemnda,
22. september 2008

Siri Teigum